

„Itt van egy újabb drámapedagógus generáció...”

Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak címmel jelent meg az a könyv, amelynek bevezetőjéből idézünk. A Magyar Drámapedagógiai Társaság és a Magyar Művelődési Intézet közös kiadásában, a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával létrejött drámaóra-gyűjteményt remélhetőleg haszonnal forgatják majd mindazok, akik a dramatikus tevékenységben fiktív világot építenek fel, s ebbe szereplőként vonják be a foglalkozások résztvevőit.¹¹

Húsz drámával kapcsolatos írást kap az olvasó ezzel a könyvvel. Ezek közül tizenkilenc drámafoglalkozás-tervezet. Kb. 60 órányi izgalmas játék segédanyagát nyújtjuk át.

A felkészülésen kívül (ami még egyszer ennyi idő) 60 óra koncentrált munka a tanárnak. És 60 óra élménydús tanulás a játékok mindenkor résztvevőinek: *gyerekeknek, fiataloknak*. Tanulás önmagukról, a társaikról, s azokról a *konkrétan kijelölt* területekről, amelyeket tervező munkatársaim minden vázlatban megadtak.

Kissé irigy megjegyzéseket kaptam nemrégiben rendező kollégáktól: *a drámapedagógusoknak van szakirodalmuk*. Nos, ez a könyv a (szerencsére!) ritkuló fehér foltjaink legnagyobbikát próbálja eltüntetni (más kérdés: mindig marad egy *legnagyobb*).

A Kerekasztal tanári segédleteinek megjelenésével az alapfokú oktatás nyolc évfolyama számára rendelkezésre áll közel 40 drámaóra-tervezet. Az a könyv, amit az olvasó a kezében tart, nekik (a 6-14 év közöttiekkel játszóknak) is ajánl néhány új témát, de az itt olvasható munkák nagy része a fiataloknak szól: 14 évtől felfelé.

Örömmel jelenthetjük, hogy e könyv megjelenésével a gyerekekkel, fiatalokkal drámán keresztül foglalkozó kollégák közül – ha valaki éppen nem a saját ötleteire akar játékot szervezni – mindenki választhat már *idehaza készült* drámaóra-tervet.

És ha választott, akkor – javasoljuk – adaptálja azt a saját csoportjára! Nem kell ezt mondanunk a képzett drámatanároknak, ők ezt biztatás nélkül is megteszik. Ők azok, akik tudják, hogy a könyv alkotói legfeljebb saját csoportjaikat, avagy általános életkori problémákat tartanak szem előtt, amikor óratervet készítenek – csak úgy, mindenki hasznára.

És mit tegyenek azok, akik mögött nem áll akkora drámajátékos, drámajáték-vezetői rutin? Azt ajánljuk, hogy vegyék figyelembe: az óratervek többsége jóval több formát, feladatot ad meg, sokkal több információt közöl (segítségként!), mint amennyire a megvalósítás során szükségük lesz. A tervezetek egyes elemei sokféle „szűrőn” mentek át (a szigorú szerkesztő mellett példaként említjük a két szorgalmas és precíz lektor rengeteg hasznos észrevételét – köszönet érte!), de az „itt és most” próbatétele az egyetlen, ami az adott pillanatban érvényes.

Abban a helyzetben vagyunk így, „csoporttól független” tervezéskor, mint a jó színházi dramaturg: három-négyszer annyi elképzelést ajánl meg egy rendezőnek, mint amennyi egyetlen darabban megvalósítható, mindezt azért, hogy tudja a rendező, más elképzelés is létezik, mint az, amelyikbe beleszeretett. Válasszanak hát a kollégák! A fentiekkel együtt – szívem szerint – azt mondanám a dramatikus tevékenységek vezetésében kevésbé jártas kollégáknak, hogy csak akkor térjenek le a vázlatok kijelölt ösvényről, amikor a gyerekek a tervezők által észre nem vett, de érvényes döntést hoznak. Ekkor viszont feltétlenül változtassanak! (Erről viszont jó lenne értesíteni a kötet munkatársait: ugyanis ez *hiba*. A tervezés során éppen az a dolgunk, hogy felkészüljünk az emberileg érvényes, értékes megoldásokra, amelyeket – természetesen – mindig a résztvevők hoznak meg; felkészüljünk játékformával, segédanyagokkal stb. Ha valami nagyon fontosat nem láttunk előre, nem vettünk észre, az, sajnos a mi hibánk.)

Az óratervek szerkezetéről: bár nem teljesen egységes a tervezeteket bevezető „rovatrendszer”, de a legfontosabb elemek (csoport, cél, körülmények, tanulási terület, téma, fókusz, történetváz) minden írásban

¹¹ A Társaság legújabb kiadványa – az összes előzővel egyetemben – megrendelhető postai úton, továbbá kapható a Marczibányi Téri Művelődési Központ szakkönyvesboltjában.

megtalálhatók. Terjed ez a rendszer, lassacskán általánosan használttá válik (a már említett tanári segédlet-sorozat kapcsán); tanfolyami hallgatók óratervei is követik ezt a modellt.

A tevékenységhez minden esetben formát is ajánlottak munkatársaim. Ha ez valamelyik ismert konvencióra visszavezethető, akkor azt tipográfiai jelöltük (pl. FÓRUM-SZÍNHÁZ). A tartalmi-formai elemek ismertetése után gyakran találkozunk az olvasó dőlt betűs szöveggel: ezek a *jegyzetek* gyakran variációkat adnak, figyelmeztetnek kitérőkre, elágazásokra, veszélyhelyzetekre stb.

Az itt olvasható munkák szerzői – néhány kivételtől eltekintve – a Képzők képzése elnevezésű program résztvevői. Ők már letettek az asztalra egy oktatófilmet, most itt van tőlük egy könyv is. (A film elkészítését, a Képzők képzése programjainak megszervezését a Közoktatási Modernizációs Közalapítvány támogatása tette lehetővé. A Képzők képzésének kitalálója és vezetője *Kaposi László* volt. A kötet szerzőinek többsége az alapképzésen is vele találkozott...)

Szerzőinkről más megközelítésben: az órák közel felét színész-drámatanárok jegyzik, a többit a közoktatásban dolgozó kollégáink. Az utóbbiak nyilván jóval többen vannak: ez az arány is utal az állandó drámapedagógiai, színházi nevelési *műhelyek* (ezek az igazi műhelyek: dolgoznak, s nem klubéletet élnek!) fontosságára. A TIE-társulatok a rendszeres bemutató foglalkozásaik, a tanfolyami képzésben való részvételük mellett írásaikkal is a magyar drámapedagógia jelentős tényezőjévé váltak.

Megint csak más szemszögből: szerzőink többsége közelebb van a harminchoz, mint a húszhoz, illetve a negyvenhez. Itt van egy újabb drámapedagógus generáció: tehetségesek, képzetek, tele ötlettel, (s remélem) energiával.

Annak, hogy *teret* kapjanak, ez a könyv is része.

Kaposi László

A kötet szerzői: *Antal Rita, Bicskei Kiss László, Csabai Flóra, Egervári György, Haas Éva, Kaposi László, Lázár Péter, Lipták Ildikó, Lukács Gabriella, P. Papp Mónika, Püspöki Péter, Romankovics Edit, Szauder Erik, Takács Gábor, Török László, Wenczel Imre, Zalavári András.*